

Forbáth Imre

Önarckép

Ártatlan gondolatok fehér ingecskekben nem
csücsülnek a homlokomon
a szívem mélyiből
mint kék forrás nem bugyog a szó.

Kedvesem haja úgy piroslik-lángol
mint pásztortűz Bolívia hegyei között
szemöldököm alatt mohón pislognak még a szemeim
szívem vad marsokat dobol
gyomrom tarhonyák Tátráit áhítózza
s úgy nyúlok az Élet táljába
mint szent halász Genezareth tavába az ünnepi halért –

szakadatlan gyötör a vad kíváncsiság:
minden szoknyát fel kell emelni
minden rejtvény sürgősen megfejtésre vár
s meg kell rázni a bölcsek szakállát hogy riadtan
repüljenek belőle a tudás baglyai!

Érdekelnek a szövevényes geometriák s a suttyomban járt görbe utak
bozótkésemmel ösvényeket vágni vágyok Afrika őserdeiben
vagy hűsölni az arktikus jég között
s pingvineknek szavalni balladáimat –
szent igaz: Forbáth bolondos fráter!
Kapálódzik morog nyugtalan lázas szomorú
mint tövis, szúrnak a szavai versei csípnek mint a csalán
de higgyétek él nem lehet nyugodt
még nem csügghet a Csend édes csöcsén
hiszen az opálszínű hegyek sem csöndesek
kőlavínák zuhognak mennydörögve róluk
s részeg matrózként mért gajdol a tenger és gerjedten
mért nyerít a szél?
A költő sem lehet egyszerűbb!



Szeresse az embert, de gyűlölje szenvedélyesen a bestiát
mint vérző sebnyílás szüntelenül vádoljon a szája míg
bitang gonoszság uralkodik a földtekén
de – „lesz még egyszer ünnep a világon”
csöndes-hús-tiszta tengerszem lesz akkor ő melyből
nyugalmat kortyint a vándor
s benne ezüstlábait fűrösztgeti a hold.

Szélképek

Óceánba merült a vihar, most szélkölykeit prüsszenti széjjel,
hullámok fintorognak,
az ég gyémántréseiből
felhők vakolata potyog.

A szél gyermekkezében erdők vándorolnak,
fák gyantavére buggyan.

Tibet platóin a hó hallgatag lárváját cibálja,
a fjordok ezüstspirálisába szökik,
jégkőböt libellál arktikus tengereken,
Rómában éjbe mártott keresztek processzióját rendezi.

Mindent tud:

 ökörnyálat,
 árterületeket,
 madárfélék gaudiumát,
 a falu együgyű harangszólamát.
 Transzbajkál ősi dallamait.

 Most itt – megy már odébb,
 szétízeli a hullámköröket,
partok elúsznak alatta,
 köt,
 old,
 ő a szél!

A hold rézülepét csempészi a pápa levestálába,
fázékony aktok szemérmét csiklandja
s a gyilkos hűvös szekerceélet.

Régi szerzők szerint Kappadókia vihar-
zsákjaiban születnek a szelek. A szél ta-
gadja ezt. Törzsökös hidalgó ő, a lég
forradalma. Bölcsőjében mákmagvakból,
orchideaszirmokból, rőfösáruból, taná-
csos úr kalapjából, viaszbabok lobogó
kenderkócából táplálkozik.

 Szintézis,
 tűzből-jégből,
 a hó harca
 a szél!

 Forgó füstöt, börtönök betonpalástjait,
 hagymázos krátereket fúr örült csavarmenete.
Ereszek könnyzacskóit facsarja.
Majd fehér lassóját a tornyok köré tekeri,
a szűz szent szobráról lerázza a liliomot.
A borzalom megráz mindent:

Jaj, jaj,
kís kenyérünk,
a tavasz apró sátrait
lepucolta a szél!

Széjjelfutnak küllői,
a szél vidám kereke forog tovább,
Tárnák fekete gerincén,
bozontos föld forró álmain
a mindenség dúrja,
a félelmetlen gyermek,
a szél!

Kozmikus porral keveri fenyvesek ózon szuszogását,
világos és borús síkokba tördeli a horizontot,
törpe öblök zsváját cipeli,
vándorsziklák, sóstavak, eukaliptuszfák közé.
Kalózhajók vitorláiba fekszik s a színházak
merev kulisszáiba tántorog.
Vágányokra kúszik s gumitalpain lohol a
bamba expresszek után.
Sürgönydrótokba belebeszéli volapükjét.

Karsztokon
elszórja az egyszerű vetést.
Indiában
pagodák istenszörnyinek csontszívét.

A pergyártók asztaláról lefújja a fáradt iratokat:
a polgár
üde nyálcsorgása eláll!

Bankok rácsain tolakszik át s inflációt okoz –
a hegyek felett, a hegyek felett,
a hegyek felett
nyújtózkodik a szél!
bazaltízületeket ropogtat. –

Halljad már, farkasfogakon gyilkos vágásokat orgonál:
Katonamarsok szuronyok vertikálisait noszogatják,
gépfegyverek
rombikus zörejét
hurcolja már a szél!

avult buzogányok is boldogan felbégetnek a múzeumban.
Elég!

a nap fénygyökerei megkötik a bolygó képleteket,
egyszer ők is fáradtan az ég emlőbimbájára csüngenek,
meghaltak a szelek,
de még tapinthatod bennük
szelíd vagy bosszús angyalok lába nyomát...

Amerika

Én, egy koldus Európából,
(egy vörös centet ki adna értem?)
Uncle Sam! Hozzád szól énekem!
nyers és artikulátlan, mint az éhes gyomor,

te a nagybácsi vagy,
dollárálom, ki ott lebegsz az óceán mögött,
ülünk a fedélközben,
szabadságszobrod fel-feltűnik,
a kivándorlóknak tetszik ez az óriásnő,
yes! valahol a közelben már Barnum lakik,

te, hogy hívnak?
Mr. Bluff, vagy Mr. Humbug?
Az avenük pompásak,
a liberalizmust keresem a tudakozóirodáknak,
te ott ülsz a negyvenedik emeleten
a fogantyút húzod,
meleg víz és szimfonikus akkordok bugyognak,

lehet: csak egy lányka vagy,
indiánus lányka, vörös prérivirág,
egy gör, egy édes gör
vagy milliárdos lánya
(ki hasznos munkát is végez),
egy cowboy, egy inkognitó-gróf, ki
új életbe kezdett,
de valószínűbb, hogy detektív álruhában,
a közbiztonság és a film kívánja így,

milyen szépek a te álmaid:
az automata, melyből dollár gurul,
a boxoló, erő és szépség egyaránt,
s az utcaseprő, ki egyben gentleman,
itt aranypor hull, ott nafta bugyog,
millió konzervmarha vár Csikágó raktáraiban,
amott lelkeket ment az Údv serege,
rágógumi és felhőkarcolók,

látalak, látalak!
egy szív, mely messzehallhatón dobog,
egy könny s egy sóhajtás,
mely a világtermelésre hull,

a vonatjaidat gabona fűti,
a gyáraidat demokrácia,
egyszerű kis szó: szabadság,
mit mindenki a gomblyukába szúr,
idill, idill
és kanavász

összerakható templomaidban, well,
egy fonográf Isten tenorját zengi
a bűnösök fölött:
ne lopj, ne ölj!

(legjobb mégis a Jonny lábkenőcs!)
halló!
ki ott?
rádió a fülön, kamásli a lábon:
„a legutolsó Mohikán!”

Chaplin! jer keblemre, érzelmes fiú,
Coogan gyermekeddel!
Fatty Arbucklet tisztelem: valóságos művész,
Fairbanks fut, ugrik és vív, ő a hős:
hurrát nekik!
kettőkor délután mélyen leszállított áron;

egy jóságos öregúr: kezét fog mindenkivel,
a fotográfusok öröme: kilép, szerényen meghajol,
mi az mögötte kérem?
de uram! az a fehér ház
mi lenne más?
szerény kis lak,
alig illatoz,
elnöknek lenni szép és nemes dolog.
Amerika!
egyszerű vagy, mint a Kolumbus-tojás,
de igazságos,
Lynch bíró úr mindenütt jelen,
szurok és toll,
golyó és kötél –
az alkohol, hm, szintén ártalmatlan jószág,
de Amerika józan,
csak vén Európa támolyog részegen.

Pizkos niggerek és sovány kulik
tolják diadalszekeredet,
magyarok, olaszok, oroszok,
a világ minden népe,
Standard Oil Company,

Így szól a dal,
mindenkinek jár egy automobil!
allright!
ilyen az élet,
a Newyork Herald írja, hazugság nem lehet –
az élet?
Riport, vastag alcímekkel.

Szenzáció! Szenzáció!!
„Háború keleten?”
Sam bácsi kölcsönöz majd fegyvert.
„Európa csöndben?”

Amerika likvidálni kész.
„Japánban földrengés?”
all right!
egy flotta és egy részvéttávirat,

már lágyan vetve van a sír,
feküdj belé, szomorú társam:
az óvilág kihűlt,
de élni fog a dollár
s a Ford-automobil!

részvétet a hanyatló fajoknak,
de szeressük a kis amerikai gyermeket,
övé a jövő, bizony,
a pelenkáján 45 csillag ragyog,
s a szájában egy dollár:
gyermekem!
légy tisztességes polgár,
téged bámul az egész civilizált világ,
de ha rosszul viselkedsz,
villamos székbe ültet
az USA-igazság.

Mese vagy
vadászmezőkkel és bábeli tornyokkal,
hisz mindenki tudja:
a szerető szívek egymásra találhatnak,
s az igazság győz a hamisság fölött.

Illúzió vagy
sportladykkel és indiánusokkal,
a moziban láttalak,
magas vagy és csontos, egy a hódítók közül,
Wagner zenéje szólt,
Automobilod szállt, szállt, mint egy angyal,

de aztán
világosság lőn,
s mindennek vége volt -

nemsokára én is kivándorlok
Texas mezőire, Arkansas gyárai felé,
én, a koldus,
száraz kezeimet kinyújtom:
gurulj felém,
dollár, gurulj...
Európa koldus költője vagyok.

Not for sale, digitális grafika, 2014

